

Православне критике после Патријархове посете Папи*

Изјаве које овде објављујемо појавиле су се у православној штампи Грчке — као одјек на сусрет између цариградског патријарха Димитрија I и римског папе Јована-Павла II, у Риму 1987. године. Тада је у базилици Светог Петра Патријарха „делимично“ учествовао у Папиној „миси“.

То Патријархово учешће је описано у свим новинама као литургијско „са-служење“ (кон-целебрација). Ово зближавање Фанара и Ватикана је — без преседана. Том приликом је грчки архиђакон, обучен у ђаконску одежду читао за време те латинске *мисе* Еванђеље и певао јектеније до *Анафоре*; док је Патријарх читао са Папом никејско-цариградски Символ вере и благословио присутни народ.

Овакав неканонски изгед патријарха Димитрија, на жалост није усамљен феномен, јер неки епископи цариградске јурисдикције у Америци и Аустралији на сличан начин крше правила свете Православне Цркве. Неки су се дрзнули да дају и Свето Причешће римо-католицима, па чак и протестантима (по „теорији о гранама“).

Истина је да велики број римо-католика види у Светој гори Атонској главни духовни центар Европе, па желе да имају тамо потпуни приступ у духовне ризнице Православне Цркве — укључујући и Свето Причешће. Ова жеља им се чини природна јер су видели у многим својим храмовима на Западу, како неки свештеници православне вере служе у њиховим црквама...

На жалост — ови православни свештеници су криви, стварајући забуну, код римо-католика и протестаната, који немају појма о православним канонима забрањујућим свако јавно молење или богослужење са неправославнима. Ово нарушавање православних канона од стране клирика Цариградске патријаршије траје већ неких тридесет година. Зато су се дигли многи гласови протеста, који не признају више водећи ауторитет Цариградске патријаршије.

То се јасно види из ових критика упућених Фанару од стране Светогорских монаха, многих свештеника из Грчке, као и чувених професора теологије из Атине.

* *Protestations Orthodoxes publiées par la Fraternité orthodoxes Saint Grégoire Palamas (Paris)*

Многи замeрају патријарху Димитрију што се у Ватикану понашао као да признаје да је Папизам „равноправна Црква“ са Православном Црквом. Међутим, по учењу светог Православља, постоји само *једна* света Црква — а то Православно-католичанска Светиња.

На жалост, сумњиво зближавање Ватикана и Фанара почело је још за време патријарха Атинагоре I. Таква његова политика упорно се спроводи, имајући за циљ (не дај Боже!) — унију са Папом...

Пре неколико година, српски теолог Јустин Поповић критиковао је припрему „Васеленског сабора“ на којем би се, тобоже, „исправило“ (а уствари поквалило) Православље. И у тој припреми улогу коловође има, са свих страна притешњени Фанар... Многи се боје да све ово води тужној издаји Цркве, као у доба срамне Флорентинске уније у XV-том веку.

На све повике критике — Фанар ћути... А народна пословица гласи: „Ћутање — признање“.

Ревнитељи вере из свих крајева света не могу да признају за своје и такве епископе који проповедају „друго“ Еванђеље, сем онога примљеног од Светих пророка и Светих апостола, а непогрешиво тумаченог устима Светих отаца на Васеленским саборима Цркве.

Молитвама Светих отаца наших, Господе Исусе Христе, помилуј нас!

Патријарх Димитрије у Ватикану

Папа од њега захтева да призна првенство власти Папе

У огромној цркви Светог Петра украшеној цвећем на трибини подигнутој пред олтарем постављена су два трона. Латински Папа и грчки Патријарх, уз звуке огруља, седоше на своје престоле. Папа је почео своје молитве на латинском где се изричито изражава жеља да се оствари „јединство под његовом капом“ — а то је унија... Затим неочекивано упада Патријархов архиђакон и чита Еванђеље на грчком! Он је чак узео учешће у некаквом „малом входу“ подносећи Еванђелистар папи да га целива, док је у исто време латински ђакон поднео други Еванђелистар на целивање Патријарху. После тога је Патријарх блаословио присутни народ певајући: „Мир свима!“

Затим су Папа и Патријарх заједно читали Символ вере на грчком без додатка „Филиокве“; вероватно да би створили утисак како тобоже Папа и Патријарх сада имају исту веру!

Затим су измењени поздравни говори. Патријарх је говорио на грчком а Папа на италијанском.

Папа је у свом говору обећао православнима да ће он, уколико се православно њему покоре, поштовати обичаје православне Цркве — као што је то чинио са унијатима (грчки митрополит Хризостом је преводио Патријарху Папин говор). Патријарх је са одобравањем наклонио главу после тог позива на унијаћење...

Затим су Папа и Патријарх изменили целив мира, а потом је Патријарх напустио трибину и вратио се члановима своје делегације. А Папа је наставио своју мису. У тренутку када, по латинском учењу, наступа промена хлеба и вина у Тело и Крв Христа, Папа и Патријарх су се наново загрлили... (Међутим, по учењу православне Цркве, та промена евхаристијских дарова у Тело и Крв Господа Христа условљена је *православношћу* свештенослужитеља! Иначе, кад би православни веровали да се евхаристијска промена хлеба и вина остварује и у Латинској цркви, они би одавно ишли на причешће и у Латинску цркву. Зато је понашање Светих отаца кроз векове најбољи доказ да чудо Евхаристије постоји само у Православној цркви.

Ето то је та по злу чувена „концелебрација“ унијатољубивог Папе и латинствујућег Патријарха.

Истога дана, у базилици Латеранској, где су гробови Папе Јована XXIII б. и Папе Павла VI, Патријарх је служио помен покојним папама (што је недозвољиво по канонима православним).

За овакву попустивост и понизност Патријарх је био „награђен“ да се појави са Папом на балкону Светог Петра и да заједно са њим благосиља народ окупљен на тргу...

Професор теологије Андреј Теодору

Велика представа у Риму

У Риму се одиграла велика екуменска претстава у којој су главни глумци били Папа римски и Патријарх цариградски. Њихово међусобно целивање и братски загрљаји могли су да опсене оне који не знају православну теологију (таквих је на жалост много).

Када се тај догађај озбиљно узме у разматрање, ми га морамо критиковати, јер он наноси штету Православљу.

I

Прво је на удару „концелебрација“, то јест учешће у служењу Мисе са Римским папом. Међутим, познато је да је предуслов за са-служивање јединство вере у Православљу свих свештенослужитеља на Литургији. Исто је познато да је православна еклисиологија дијаметрално супротна латинској еклисиологији папизма, који је нарушио Свето апостолско предање својим неприхвативим причама о папској непогрешивости и другим догматским заблудама. Еклисиологија Православне цркве остала је чиста, како је била и у време Христа. Зар није, дакле, у питању противречност и само присуство на латинској миси једног православног Патријарха? Зар његово присуство није у сукобу са вековним предањем и учењем Православља, по којем је Папа жигосан као јеретик? Зар није Патријарх учинио прекршај Светих канона, који строго забрањују чак и обичну молитву са јеретицима?

II

Читати Символ вере без додатка *Филиокве* не претставља за Папу никакав ризик. Уосталом, док је Папа са Патријархом читао на грчком оригинали Символ вере без Филиокве цео хор и цела црква се орила певањем „*Кредо*“ на латинском где се јасно чуло јеретичко додавање: „екс Патре Филиокве“ (да Дух Свети исходи „од Оца и од Сина“). Међутим, по православној учењу Свети Дух исходи само од Оца. Укратко, латинско учење о филиокве умањује улогу Светог Духа у Цркви и нарушава *јединоначалије* Бога Оца, као јединог Извора Свете Тројице. Он је као *Нерођени* Извор самом себи. Он је Извор сину кроз *Рођење*. Он је Извор Светом Духу кроз *Исхођење*.

Зато је Свети Иринеј Лионски могао рећи: Бог Отац је загрлио човечанство Сином и Духом — као двема рукама. Очигледно је да ове руке (ове личности Сина и Духа) излазе из једног тела Очевог. Према томе, наказност учења о Филиокве је у томе, ако је десна рука Очева Син Божији, а Његова лева рука Свети Дух, онда би требало отсећи леву руку и пришити је на шаку десне руке. То би значило да Дух Свети исходи од „Оца и од Сина“.

III

Трећа ствар: неприхвативо је учење Папе о Цркви као „стаду“ којем је он на челу уместо Христа. Уопште, Папа се понашао према Патријарху као према заблуделом брату, као према „изгубљеној овци“ коју он треба да врати у свој тор.

Очигледно је да папа сања о плачевном и јадном *унијаћењу* свих православних, што је немогуће, јер Црква православна је неразорива као „тврђава и стуб Истине“.

IV

У питању је прехваљени *дијалој љубави*. Међутим, ту никакав дијалог није потребан, јер ми хришћани морамо имати љубав и према непријатељима својим. Нама је неопходно потребно да разговарамо о *Истини*, која ће нас ослободити. У Православној цркви се налази *цела Истина*, какву нам је Христос открио и апостоли пренели. Због тога се управо Православна црква назива „*католичанска и апостоличка*“.

Екуменизам је постао опасна замка због своје неодређености и растегливости у питањима правих догмата и истинског јединства Цркве.

Опасно је говорити (као Папа и Патријарх Димитрије) о томе како ми Православни и римокатолици имамо „много заједничког у вери“. Међутим, прави проблем није у заједничкој љубави међу Црквама и сличности њихове вере, него у *разликама и геобама* које праве јаз међу њима.

Узмимо пример дијагнозе за једног болесника.

Ако његово тело болује од рака на плућама, онда том болеснику ништа не помаже ако су његови други органи (ноге и руке) здрави. Ти здрави органи не могу да помогну ништа његовим плућима. Тако је то и са неком Црквом која болује од јереси.

У том погледу једина здрава Црква је православна. Површни екуменисти намеравају да уместо истинског јединства на основу праве вере направе лажан компромис и само споља закрпе схизматичке подеротине... Међутим, оваква работа само ће да одадре још један део Христове одоре (Православне Цркве).

Нека се узму у упамет наши предводници, јер већина православних неће се дати завести од њих. Они нам спремају нови раскол.

Ми се не бојимо када, на проласку кроз Атину, Патријарх Димитрије има образ да оптужи грчке теологе за њихову тобожну „еклисиолошку провинцијалност и ускогрудост“.

Отворено писмо Патријарху Димитрију које је упутио отац Саранд Саранду професор богословије у Атини

Ваша Светости,
целивам вашу свету десницу!

Наш народ је био згранут и изненађен када Вас је видео, на екранима телевизије, како учествујете у ватиканској миси. Дозволите ми, мени најмањем међу свештеницима наше Цркве, који сам непрестано у додиру са народом да Вам пренесем неколико питања које су поставили одрасли верници и млади богослови.

Ја ћу сажети та питања.

1.

Ви сте рекли, приликом Ваше посете нашој Атинској Богословији, да ученици наше школе кад постану свештеници треба да послуже савременом свету, као што су то чинили у своје доба свети Апостоли. Тај савет је учинио дубок утисак на наше богослове. Међутим, они сад не могу да се начуде Вашем понашању у Ватикану. Они већ добро знају *Ајосѿолске каноне* (правила) под бројем 45, 46, 56 који изричито забрањују заједничко молење са јеретицима (неправославнима). Њима не иде у главу да Ви, са једне стране хвалите храброст светих Апостола, а са друге, кршите њихова правила.

Ови наведени канони (правила) извиру из љубави светих Апостола, а не из презира према људима. И духовни лекови могу бити горки, али су ипак спасоносни.

2.

Тај спектакуларни догађај у Ватикану не претставља само заједничко молење, које је изричито забрањено по канонима светих Апостола, — него то беше незамисливо учешће у „папској литургији“!

Сви који су гледали тај пренос видели су Вас како се братски целивате са неправославним Папом, као да нема никакве догматске разлике између Вас и њега. Међутим, обредни целив је израз јединства у вери. А оно, на жалост, не постоји између Православља и Ватикана.

3.

Када је у питању света Литургија православне Цркве, свети Јован Златоусти није дозвољавао ни оглашенима (кандидатима за крштење) да остану на Литургији верних.

А нема ни помена да би неки православни епископ — одевен у свечану одежду — макар само присуствовао, а камоли учествовао на богослужењу јеретика...

Ваше неправилно понашање у Риму изазвало је кризу савести у душама православних верника.

4.

Музички образовани православни верници, који не трпе у својој Цркви ништа сем строго једногласно (унисоно) византијско појање, саблазнили су се гледајући свога првопрестолног Патријарха заједно са папским свештеницима који певају сладуњаве вишегласне полофонијске композиције уз пратњу застрашујуће грмљавине страсних оргуља...

Православнима тешко пада када се суоче са инфериорношћу западне црквене музике, која више личи на Оперу него на свету Литургију.

5.

Када сте заједно читали Символ вере са римским Папом, дали сте утисак (свакако нетачан) као да је јединство вере већ постигнуто.

Ако сте заједнички изговорили да верујете у једину свету, католичанску (саборну) и *ајосџолску* Цркву, онда како сте могли нарушити *ајосџолске* каноне?

Са друге стране, минисмо уопште одушевљени чињеницом да је Папа читао „*Вјерују*“ без додатка „*Филиџкве*“, то је њему лако „као Шокцу пост“... То њему уопште није важно. За њега су важни само догмати који утврђују папско првенство власти и његову „непогрешивост“.

6.

Телевизија је двосекли мач. Може да се употребити на добро, као иконографија на зидовима цркве. А може бити и заводнички загађивач душа.

Овога пута, телевизија је била у служби саблазни за православне душе.

7.

У општој јурњави око уједињавања: у заједничко тржиште, у Заједницу разних држава, дошао је ред и на уједињавање у „заједничку религију“ за све. Та насилна духовна колективизација, зар она не гуши слободу коју православна Црква даје у Христу?

Зар није наша дужност да се боримо против сваког верског синкретизма?

8.

Зар се није могао наћи други начин за зближавање са Западнима, који не би био забрањен наведеним апостолским канонима, као и Седмим канонем Другог васеленског сабора, затим 95-им канонем Шестог васеленског сабора, као и правилима светог Василија Великог број 1, 20 и 47?

Ваша Светости,

Наш православни народ одлично зна да је папско учење о Цркви сасвим супротно православној учењу. Према томе, не може се наш народ опсени-ти и преварити шареним лажима са телевизије.

Зашто забавати трн у здраву ногу?

Ако ова моја питања не добију богословски засноване одговоре онда ће поверење грчких верника у Фанар бити уздрмано.

ТЕКСТОВИ АПОСТОЛСКИХ КАНОНА

Канон 45

Ако епископ или свештеник или ђакон само се буде молио заједно са јеретицима, нека буде под забраном. А уколико дозволи да му јеретик саслужује као клирик, нека буде лишен чина.

Канон 46

Ако епископ или свештеник призна ваљаност крштења и Литургије јеретика, наређује му да он буде лишен чина. Јер какво сагласје може бити између Христа и Велијара? Какву заједницу могу имати верник и неверник?

Канон 56

Ако неки клирик или лаик (верник) уђе на молитвени скуп јеретика да би се са њима молио — нека буде лишен чина и под забраном.

Протестно писмо Свете Горе

Владико свети

Целивамо Вашу свету десницу.

Најпре да изразимо нашу радост да можемо општити са Вама.

Добра је традиција да Света гора прати живот Цркве и све што она чини као Мати своје деце, а да прати такође и њене одвојене и отсечене од њеног

Тела уде, пошто су и они чеда Божија, иако су они напустили очев дом за неку далеку земљу.

Света Гора са великом пажњом прати развој односа са неправославнима, па је природно да је она узнемирена када се православна еклисиологија нарушава у сусретима православних теолога са неправославнима.

Када се расправљало о „интеркомунији“ са неправославнима (о дозволи причешћивања православних код римокатолика и обратно), ми смо гласно изнели свој став:

Држећи се православног учења наших светих Отаца Римокатолици *немају благодати у њиховим сакраментима*.

Према томе, обострано причешћивање православних код римокатолика и обратно, не долази у обзир.

Исто смо теолошки поткрепили наш став према којем римокатолици *немају апостолско прејемство* јер, то није само питање непрекинутог ланца рукоположења, него и непромењеност апостолске вере (коју су римокатолици нарушили у битним догматима).

Света Гора не дели распрострањено мишљење да постоје друге „Цркве“ сем Православне.

Ми смо били поносни на Грчку Васеленску Патријаршију, када је она критиковала Руску и Антиохијску патријаршију, које су (неканонски) давале причешће и римокатоличким јеретицима.

Међутим сада, када је руска православна Црква испрочила своје понашање и престала да даје Свете Тајне римокатолицима, — наша главна грчка Патријаршија у Цариграду нарушава каноне дајући причешће и неправославнима...

После онога спектакла у Риму, где се Ви грлите са Папм као да је јединство вере већ остварено, чему онда служи теолошки дијалог између Православних и Римокатолика?

Ви сте се понашали тако у Ватикану као да хиљадугодишња папска схизма (раздвојеност) не постоји.

Када Папа говори о *јединству*, а то на латинском језику звучи *унија*. А ми знамо шта то значи: признавање врховне папске власти и неприхвативих папских новотарија.

Нарочито је православни народ био скандализован учешћем вашег архиђакона у папској миси, где је читао Евангелије и јектеније.

Од ваших широкогрудих изјава и театралних гестова имају користи само римокатолици. Својим понашањем Ви њих уверавате да је њихова вера исто добра колико и наша. А они то злоупотребљавају у својим прозелитским нартајима на православне, нарочито тамо где су наши у мањини.

Клин прозелитизма је забијен не само у тело старих патријаршија на Истоку, него и у Русију и у српску Македонију.

Тачно је да Света Гора не одбија сваки дијалог и додир са неправославнима. Али само под условом да наши претставници, без околишења, тамо исповедају целу истину. Они треба, сасвим искрено, да укажу где су грешке папства и протестантизма — и да оне могу бити исправљене њиховим повратком у православну Цркву.

Из љубави према римокатолицима треба им рећи: ми вас *пошћујемо* када вам говоримо *пошћено*. ви сте се оделили од Православне Цркве у XI веку а од Вас су се оделили протестанти у XVI веку. Ваше причешће нема Божанску благодат.

Одговорност Православне Цркве према римокатолицима и осталим вероисповестима састоји се у исповедању пуне Истине (у духу љубави и мира). Међутим, наша понизност и смиреност не иде до кукавичлука и издаје Светог Предања. нарочито спорне биле су изјаве неких чланова Ваше пратње.

Због свега овога, разочарани Вашим понашањем у Ватикану, многи јеромонаси Горе Атонске престали су да помињу име Ваше Светости на светој Литургији, па чак одбијају сваку светотајинску заједницу са нама, који помињемо Ваше име на светој Евхаристији.

Са тугом у срцу, али и са уважавањем Мајке Цркве ми смо Вам написали ове ствари, молећи Вас да Цариградски трон размотри ове пропусте — еда не би дошло до нових раскола у крилу Светиње православне.

Петнаести канон (Правило)

Прво-другог васеленског сабора

Они верници који су, збој јереси осуђени од Светих оца или од Васеленских сабора, прекинули заједницу са својим епископом зашто што он јавно, откривене главе, проповеда и учи јерес у цркви, — они не пошћавају под удар стројости канона, који не дозвољавају да се прекине заједница са својим епископом без прејходне пресуде Сабора, нејо су они достојни похвале која припада браниоцима Православља јер они нису одrekli послушности епископу, нејо лажном епископу и лажном учиоцима вере; они нису расколом нарушили јединство Цркве, нејо су се пошћудили да ја зашћише.

Овај канон указује на велико поштовање које ужива у православној Цркви сваки верник (лаик) који није обавезан на слепу покорност епископима. Непогрешивост је својство Христа Бога, које је Он предао Апостолима и целој Цркви. Тај дар се умножава и продужава с колена на колена кроз епископат, али не *аутоматски*.

У VII веку, на пример, сви епископи (укључујући ту и све тадање патријархе) потписали су једну компромисну формулу вере на коју их је приморао тадањи византијски цар. Тако је омануо, у том поколењу, цео епископат. Није се нашао да буде храбар ни неко из свештенства или ђаконства... Био је то један лаик, монах Максим Исповедник! Он је сарађивао — путем свога подвижништва — са Духом Светим, и зато је постао „свирала Духа“, неустрашиви проповедник Истине у своме поколењу.

Овом горе наведеном канону претходи један други канон у којем се говори:

Ако епископ проневери епархијски новац, верник је дужан да остане послушан томе своме епископу све до пресуде Сабора (где ће тај епископ бити оправдан или осуђен од својих једнаких).

Тако исто ако се пронесе глас да је епископ учинио грех блуда. Али, као што смо видели у горе — наведеном канону, ако се епископ дрзнуо да проповеда јерес — онда верник не само да има слободу него је и дужан да му одрекне послушност, јер је епископ одрекао послушност Светом Духу и Архијерејском сабору, коме се заклео (пре хиротоније) да неће кршити православне догмате и каноне. То значи, верник мора да зна теологију као и епископ... (Племство обавезује!). Одговорност у чувању чистоте православне вере — имају сви чланови Цркве, не само епископи. Мада су они најодговорнији.

Митрополит Авустин Флорински

Велики скандал

Скандал је ужасан грех (саблазан) то је злочин ужаснији од самоубиства! Господ је јасно рекао: „Тешко онима кроз које долази саблазан...!“ (Матеј 18:6).

Свети Павле је саветовао Коринћанима да не једу месо од животиња принесених на жртву идолима (иако то није по себи неки грех) „да не би саблазнио свога брата“ (I Корићанима 8:13).

То спада у дужност братске љубави, да и високопостављени члан јерархије треба да уважава црквену савест и најмањег брата лаика — да га не саблазни.

Дуга историја Цркве, учење Светих отаца, обликовали су осетљивост нашега грчког народа и васпитали у њему осећање за истину Православља — зато је његова савест природно антипапска и антилатинска. Наш народ не може да замисли никакву црквену заједницу или причешћивање са Латинима и са другим јеретицима.

Међутим, у понашању Патријарха за време мисе у Ватикану не видимо никакво уважавање црквене свести нашег православног грчког народа (а без црквене свести нема ни националне свести код нас!).

Цариградски Патријарх је, дакле, крив зато што је саблазнио грчки православни народ.

Криви су такође и они који ћуте о том скандалу. Лицемери и фарисеји са митрама строго кажњавају ревнитеље вере (зилоте) који нису опасни за Цркву, а са друге стране ћутке подносе опасна иступања наших неодговорних претставника који брукају и разбијају Православље.

Због овог ужасног скандала, ми смо неизбежно доведени до нове поделе између оних који су против Уније са Папом и оних за Унију и потчињавање Папи. Ово нас доводи до сличне ситуације расцепа међу Византијцима као што је било пред сам пад Цариграда! (не дај Боже!)

А одговорност пада на све оне који су трпељиви према том скандалу и не осуђују га. „Ако неко види неправду и ћути, он чини грех“.

(Ајон еклисијастикос, бр. 236)

Патријарх ДИОДОР Јерусалимски

Против екуменизма

„Ако нико други, Патријарх јерусалимски ће да чува Православље непомућено, како су га Свети оци предали Цркви. Барми ћемо следити примеру Св. Марка Ефеског, који једини није потписао Флорентинску унију...

Православни екуменисти само губе своје драгоцене време и траће своје снаге бавећи се туђим стадом уместо да се старају за своје стадо које осећа велику потребу за душеводителјима у ово време када нападају толике многе секте јереси. Како ми можемо да се бавимо уједињавањем са неправославнима, када смо ми, православни хришћани, тако разједињени (по питању старог и новог календара; по питању модерниста и традиционалиста...).

Ми се трудимо да заведемо ред у туђим домовима, а за то време наши су често пустели. Направимо најпре ред у својој кући.

Ми ћемо, без колебања и страха, хрлити напред ка Христу, — уверени да је коначна победа у Православљу. Ништа није јаче од Истине оваплоћене у православној Цркви“.

(*Ортодоксος шийος, број 767*)

R é s u m é

PROTESTANTIONS ORTHODOXES

Le présent ouvrage est un recueil de critiques grecques visées à l'adresse de Sa Sainteté le Patriarche Dimitry I de Constantinople, après sa participation extra-canonique à la messe papale en Décembre 1987 à Rome.

On peut y trouver en pratique la liberté spirituelle que possèdent tous les membres de l'Eglise catholique orthodoxe — sans égard au rang hiérarchique.

Le Patriarche n'est pas un Pape d'Orient.

Et il sera respecté tant qu'il ne le prétendra pas.

L'ouvrage est publié par la Fraternité Saint Grégoire Palamas, Supplément au Numéro 17 de *LA LUMIERE DU THABOR*

(Paris)